

KISSAN HOITO-OPAS

Sisäloisia?

Helppo, tehokas
ja nopea apu
koirien ja kissojen
sisäloishäätöön.

*Voitetaan ne
yhdessä!*

www.drontal.fi

Drontal®

Apteekista ilman reseptiä.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Kissan hankinta	4
2	Kissan ruokinta	7
3	Kissan terveydenhoito	11
4	Kissan käyttäytyminen	19

Kissan hankinta

Kissasta on tulossa uusi jäsen perheeseesi. Kissan hankkimista pitää aina harkita vakavasti, mitään eläintä ei saisi ottaa vain hetken mielijohteesta. Eläintä ei saa antaa lahjaksi.

Kun päätös kissan ottamisesta on tehty, on myös päätettävä, mistä ja millaisen kissan hankkii: valitako "tavallinen" kotikissa vai jalosukuinen rotukissa, kissanpentu vai aikuinen kissa? Mikä ratkaisu on paras juuri teidän perheellenne ja myös perheeseen tulevalle eläimelle? Rotukissaa harkitsevan kannattaa ottaa yhteyttä rotukissayhdistysten pentuvälittäjiin. Kotikissaa haluavan kannattaa kysellä paikallisesta eläinsuojeluyhdistyksestä, löytöeläinten talteenottopaikasta, seurata lehti-ilmoituksia tai kysellä maalaistalojen kissanpentuja. Mikäli epäilee eksyneensä pentuja tehtailevan myyjän luokse, ei pentua kannata "pelastaa" ostamalla, vaan ottamalla yhteyttä kaupungin eläinsuojelueläinlääkäriin. Eläinsuojeluyhdistysten kissat ovat usein eläinlääkäriin tarkastamia, rokotettuja ja madotettuja sekä lisäksi aikuiset kissat ovat jo valmiiksi leikattuja.

Aikuinen kissa sopeutuu uuteen kotiin siinä kuin pentukin. Jos haluaa välttyä kissanpennun riehumiselta ja kiipeilyltä, aikuinen kissa on oiva valinta. Mitään takuuta aikuisen kissan ottajallekaan ei voi antaa siitä, että viherkasvit, verhot, posliini-esineet ym. kodin pikkutavarat pysyvät ehjinä,

mutta aikuinen kissa on kuitenkin hiukan rauhallisempi. Aikuisen kissan hankkimisen puolesta puhuu sekin, että kissan luonne on jo helpommin luettavissa. Pentut ovat yleensä kaikki erittäin vilkkaita ja niistä ei aina osaa sanoa kenestä tulee aikuisena sylikissa ja kenestä omien polkujensa tallaja.

Kissanpentua ei saisi vieroittaa emostaan alle 12-viikkoisena. Pentu syö kiinteää ruokaa ja alkaa käydä hiekkalaatikolla aikaisemminkin, mutta se kaipaa emon opastusta tulevaisuutta varten. Liian pieneen vieroitetusta pennusta saattaa aikuisena tulla epäsiisti ja sille saattaa tulla käytösongelmia. Eläinsuojeluyhdistykseen tulee usein kissoja, jotka on hylätty tällaisten ongelmien vuoksi.

Tarkkaile kissan (ja sen emon) yleistä ulkonäköä: terveellä kissalla on kirkkaat silmät, kiiltävä turkki ja se on kiinnostunut ympäristöstään. Pyydä kissan luovuttajalta tiedot aikaisemmasta hoidosta, eläinlääkärin todistukset, tietoa ruokinnasta ja muusta hoidosta, madotuksista ja rokotuksista.

Maa- ja metsätalousministeriö suosittelee seuraeläinpäätöksessään, että eläimen luovuttaja antaa eläimen vastaanottajalle kirjalliset tiedot sen hoidosta, ruokinnasta, terveydentilasta ym. eläimen hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavista asioista.

Kissan hankkijan on myös hyvä tietää, että paras kaveri kissalle on oma lajitoveri. Työpäivät venyvät usein 10 tunninkin mittaisiksi, jolloin kissa tuntee olonsa yksinäiseksi ja voi osoittaa mieltään pissaillemalla väariin paikkoihin tai pahoinpitelemällä huonekaluja. Kahden kissan hankkiminen on näihin ongelmiin paras ratkaisu, koska kissoilla on seuraa toisistaan pitkien työpäivien aikana. Ihanteellista olisikin, että kissan hankkijat ottaisivat kaksi samasta paikasta tulevaa kissaa kerralla.

Kissan henkilökohtaiset tarvikkeet

Ennen kuin kissa muuttaa uuteen kotiin, sille tulisi hankkia perustarvikkeet. Ruoka- ja juoma-astioiden tulee olla helposti puhtaana pidettäviä ja tukevia, ettei kissa pääse niitä kaatamaan. Astioista ei saa liueta pinnoitemateriaalia ja niiden pitää kestää päivittäistä pesua. Kissan ruokapaikan on oltava sellaisessa paikassa, jossa se saa aterioita rauhassa ja jonne se pääsee esteettömästi.

Hiekkalaatikon on myös oltava tukeva ja tietenkin riittävän iso. Hyvä paikka laatikolle on vessan nurkassa, on vain huolehdittava, että kissa pääsee vessaan vaivatta. Hyväksi havaittu keino on laittaa wc:n oveen haka, joka pitää oven auki silloin kun ihmiset eivät ole siellä omilla asioillaan. Kaupasta saatavat kissanhiekat ovat parempia kuivikkeena kuin pelkkä paperisilppu, kissanhiekka on oikein hoidettuna hajutonta ja helppokäyttöistä. Jos taloudessa on useampia kissoja, pottalaatikoita tulee vastaavasti olla enemmän.

Kissan kuljetusta varten tulisi hankkia myös kuljetuslaatikko. Vuosittaiset eläinlääkärikäynnit ja esim. lomakuljetukset hoituvat turvallisesti, jos kissa matkustaa omassa rauhallisessa kopassaan. Autossa vapaana oleva kissa voi aiheuttaa onnettomuuden. Kissan turvallisuuden takia on myös viisasta varustaa kodin ikkunat ja parveke turvaverkoilla. Kissa tuskin tarkoituksella hyppää parvekkeelta alas, mutta seurattessaan karpäsiä tai muita mielenkiintoisia ulkona liikkuvia eläimiä se voi vahingossa pudota tai liukastua. Eläinlääkärit hoitavat tai lopettavat vuosittain satoja ikkunasta tai parvekkeelta pudonneita kissoja ja aivan liian usein kuulee omistajan sanovan: "ei se ennenkään ole pudonnut".

Muita kotiin hankittavia tarvikkeita ovat kissan oma tukeva raapimispuu, joka mahdollisesti säästää sohvaa ja muut huonekalut kynsimiseltä, sekä kissan omat lelut, joiden kanssa se saa puuhastella. Sekä raapimispuun että lelut voi askarrella itse, mutta eläinkaupoissa on toki myynnissä paljon erilaisia vaihtoehtoja.

Kissan saapuminen uuteen kotiin

Monet kissat ovat uuteen kotiin saapuesaan arkoja ja varovaisia. Tottuminen ja tutustuminen uuteen ympäristöön kestää yleensä vähintään pari päivää, joskus saattaa mennä viikkojakin. Kissa saattaa lymyillä sängyn alla, naukua surkeasti ja tavallista on, että ruokakaan ei maistu tai vatsa temppuilee. Tällainen on aivan normaalia käytöstä eikä omistajan pidä heti huolestua. Kärsivällisyys palkitaan aina. Juttele kissan kanssa rauhallisesti, älä yritä väkisin saada sitä syliisi vaan anna ajan kulua, niin kissa oppii luottamaan sinuun ja tulee kyllä itse pajattavaksi. Kissan luovuttajalta saat tietoa kissan menneisyydestä, ja yhdessä voitte miettiä mikä on kissalle paras tapa tutustua uuteen kotiin.

Jos perheeseen kuuluu jo ennestään eläimiä, on uuden tulokkaan tieteenkin tutustuttava myös niihin. Aikaisemmin taloon tullut kissa saattaa pitää uutta kissaa

kilpailijanaan, joten vanhalle kissalle on vakuutettava, että sen asemaa ei todellakaan yritetä horjuttaa. Vanhaa kissaa on hellittävä ja pajailtava entistä useammin, jotta se ymmärtäisi olevansa edelleen tärkeä. Jos perheessä on koira, tutustumisen on tapahduttava varovaisesti ja eläinten on saatava haistella toisiaan pikkuhiljaa. Molempien turvallisuudesta on huolehdittava!

Ympäristön ja ruokavalioiden muutokset saattavat vaikuttaa myös kissan vatsan toimintaan. Ota selville mitä kissa on syönyt aikaisemmin. Älä äkillisesti vaihda ruokia toisiin. Pottapaikka kannattaa näyttää kissalle heti sen saavuttua uuteen kotiin. Kissa on luonnostaan siisti eläin ja osaa kyllä käyttää hiekkalaatikkoa kun tietää sen olinpaikan. Joskus hätäpissa kuitenkin ensimmäisinä päivinä pääsee väärään paikkaan.

Kissanpennut ovat erittäin uteliaita ja työntävät nenänsä mitä uskomattomimpiin paikkoihin. Vessanpyttyyn utelias kissanpentu putoaa helposti, joten pidä kansi kiinni! Pesukone on myös joidenkin kissojen mielestä mielenkiintoinen kappetus, pidä senkin luukku kiinni ja varmista, ettei koneessa ole salamatkustajia kun käynnistät sen. Neulatyönnut, langat, pesuaineet, lääkkeet, myrkylliset viherkasvit ym. on syytä säilyttää paikassa, jonne kissa ei pääse. Ovia suljettaessa on muistettava varmistaa, että kissa ei ole ehtinyt oven väliin. Kotiisi on todellakin tullut uusi perheenjäsen!

Kissan ruokinta

Kissan rooli ihmisten keskuudessa on viime vuosikymmenten aikana muuttunut radikaalisti. Maatalon hiirikissojen elämä oli usein kovin erilaista nykyisten kallisarvoisten lemmikkiemme oloihin verrattuna, eikä niiden omistajalla useinkaan ollut tietoa kissansa todellisesta terveydentilasta. Elinkaari oli nykyistä lyhyempi, sillä kissat lisääntyivät hallitsemattomasti, mikä raskitti niitä valtavasti. Suuressa kissalaumassa kilpailu ravinnosta karsi joukosta heikot yksilöt pian pois. Toisaalta "hiirikissojen" ravinto koostui tietysti suurimmalta osaltaan pienriistasta, mikä sopii kissan ravinnoksi täydellisesti. Nykyään hiiriruokinta on tietenkin mahdottomuus ja ravinto on rakennettava lemmikille mahdollisimman monipuolisista ja kissan ruoansulatukselle sopivista osista. Kissasta on myös tullut pitkäikäinen perheenjäsen, joka korkean iän saavutettuaan saattaa hyvinkin kärsiä ns. elintasosairauksista.

Mitä kissan luonnollinen ruoka sisältää?

Voimme oppia oikeastaan kaiken oleellisen kissan oikeoppisesta ruokinnasta tutkimalla sen luonnollista ruokalistaa. Tämä herkullinen menu sisältää pienriistaa: jyr-sijöitä ja pikkulintuja kaikkine elimineen ja luineen. Kissa on puhdas lihansyöjä, kun taas esimerkiksi koira ja ihminen ovat kaikkiruokaisia. On kuitenkin tärkeää muistaa, että kissa ei ole ainoastaan

lihansyöjä vaan se tarvitsee ehdottomasti myös uhriensa luut ja sisäelinten tärkeät ravintoaineet pysyäkseen terveenä. Pelkän lihan syöttäminen kissalle on tavallisiin syy kalkan puutteeseen ja sen aiheuttamiin vakaviin oireisiin, esim. luiden mineraalikoöhyteen tai sydänsairauteen.

Kun kissa syö hiiren, on aterian kosteuspitoisuus hyvin korkea (noin 70 %). Kissa saakin pienriistalla eläessään lähes kaiken tarvitsemansa veden ravinnostaan. Terve kissa juo vähän, mutta vettä on oltava aina tarjolla.

Kissan proteiinin eli valkuaisaineiden tarve esimerkiksi koiraan verrattuna on moninkertainen. Kissan ravinnonottoa säätelee proteiinien saanti, ei energian saanti kuten esimerkiksi koiralla ja useimmilla muilla nisäkkäillä. Proteiineillakin on eroja keskenään: kissa tarvitsee eläinvalkuaista eikä kasviperäinen valkuainen ole sille sopivaa. Jos kissaa ruokitaan huonolaatuisella (eli kasviperäisellä) valkuaisella se joutuu syömään sitä suuria määriä, jolloin se väistämättä saa myös liikaa energiaa. Liian energian saanti johtaa lihomiseen. Monet tavallisten ruokakauppojen myymät halvat kuivamuonat sisältävät valitettavan paljon viljaa. Näiden ruokien edullisuus on siis vain näennäistä, sillä kissa joutuu syömään niitä paljon enemmän kuin korkealaatuisia valmisteita, ja mahdollisesti jopa sairastuu viljan korkean fosfori- ja magnesiumipitoi-

suuden vuoksi tai ylipainon seurauksena. Eläinlääkäriasemien ja eläintarvikeliikkeiden myymät laadukkaat ja turvalliset valmisteet on suunniteltu pitämään kissa terveenä ja elinvoimaisena eikä hinnalla voida tällöin kilpailla.

Eläinrasvat ovat kissalle välttämättömiä, kasvipäriset rasvat eivät ole rasvahappokoostumukseltaan kissalle yhtä edullisia. Kissan ruoansulatuskanava sulattaa rasvoja erinomaisesti.

Hiiraterian hiilihydraatti- ja kuitupitoisuudet ovat hyvin alhaisia, noin 1–2 %, ja näiden merkitys onkin kissalle lähes olematon. Jotkut sokerit voivat olla ruoansulatukselle jopa varsin haitallisia, kuten laktoosi (ks. tavallisia ruokintavirheitä).

Kissan kyky hajottaa ja käyttää hyväkseen kasviainesta on erittäin rajallinen ja kissa syökin luonnostaan kasvipäristä ainesta vain sen verran kuin hiiren suolisto sisältää. Ruohonsyönti on ainoastaan lemmikin tapa puhdistaa suolistoaan: ruoho auttaa kissaa oksentamaan karvoja, joita se on niellyt siistiessään turkkiaan.

Mitä syöttäisin kissalleni?

Kissalle sopivaa tuoreruokaa on esim. porsaan ja naudan liha suikaleina tai jauhettuna, porsaan munuaiset ja sydän paloiteltuna ja naudan maksa. Kypsentäminen tuhoaa ravintoaineita – tarjoa raakana. Sianlihan rasva on kissalle eduksi. Kana tarjotaan kuitenkin kypsennettynä ja luuttomana. Silakka ja pakastekala voidaan antaa raakana. Järvikala annetaan kypsennettynä, jottei kissa saa leveää heisimatoa (ihmisten lapamato).

Nykyään tarjolla on erittäin hyviä korkealaatuisia teollisia kuivamuonia, jota voi pitää kissalle tarjolla.

Lisäksi annetaan purkkiruokaa tai tuore-ruokaa 2–3 pientä ateriaa päivässä. Kissa syö mielellään useita pieniä aterioita.

Laadukkaita teollisia kissanruokia voi ostaa eläinlääkäriasemilta ja eläintarvikeliikkeistä.

Pentu ja emo

Oleellista teollisen ruoan valinnassa on kissan ikä ja elämäntilanne. Esimerkiksi pennulla ja ikääntyvällä kissalla on hyvin erilaiset ravintoainetarpeet, ja väärä ruokinta voi johtaa puutoksiin tai sairastumiseen. Pennulla ja tiineellä tai imettävällä kissalla esimerkiksi mineraalien, energian ja proteiinin tarpeet ovat moninkertaiset aikuiseen kissaan verrattuna. Tällaisen kissan ruokkiminen ihmisten ruoantähteillä tms. johtaa pahimmillaan korkeaan pentukuolleisuuteen, pentujen heikkoon vastustuskykyyn ja kehityshäiriöihin. Turvallisinta on ruokkia emoa ja pentuja hyvällä teollisella ruoalla, jota on oltava aina saatavilla! Siis esimerkiksi kuivamuonaa

jatkuvasti tarjolla, lisäksi purkkiruokaa tai tuoreruokaa 3–4 kertaa päivässä. Kerma-
viili, johon voi sekoittaa raa’an kananmu-
nankeltuaisen, on hyvä lisä ravintoon.

On erittäin tärkeää, että kissaemo ja kas-
vatavat pennut saavat syödä niin paljon kuin
haluavat – ylensyönti ei ole niille koskaan
ongelma. Ruokinnassa on otettava huo-
mioon se, että tiineen kissan ja pentujen
ruoansulatuskanavan tilavuus on hyvin
pieni, joten ruoan on oltava erittäin hyvin
sulavaa ja tasapainotettua, jotta pienikin
määrä pystyy täyttämään kissan ravinto-
ainevaatimukset. Pennuille on olemassa
omia valmisruokia, jotka sopivat hyvin
myös odottaville ja imettäville emoille.

Ylipaino

Kissan ollessa sopusuhtainen sen kylki-
luut eivät näy päällepäin, mutta kevyesti
tunnustelemalla ne pitäisi löytää. Jos kissa
on päässyt jo lihomaan, on laihtumisen
tapahduttava hitaasti. Kissaa ei saa paas-
tottaa, vaan ruokavaliota muutetaan niin,
että mm. energian määrää vähennetään
ja kuidun määrää lisätään. Kissan aktiivointi
innostamalla sitä leikkimään, viemällä sitä
valjaissa ulos tms. on erittäin toivotta-
vaa. Ylipaino laskee kissan elämän laatua
huomattavasti ja altistaa sen monille sai-
rauksille ja vaivoille, kuten ummetukselle,
tuki- ja liikuntaelinten sairauksille, sydänvi-
alle, sokeritaudille jne. Laihduttaminen on
tärkeää, mutta se on pitkä prosessi, ja sen
jälkeenkin kissaan on suhtauduttava ylipai-
noon taipuvaisena ja ruokavaliota valittava
sen mukaiseksi. Laihtumiseen on ny-
kyään tarjolla monia erinomaisia teollisia
ruokia, joiden käyttö helpottaa projektia

huomattavasti. Näissä valmisteissa kuidun
määrää on lisätty näläntunteen poistami-
seksi, mutta tärkeitä ravintoaineita on kui-
tenkin tarvittavat määrät. Laihdutusruokia
ja tarkempia ohjeita saa eläinlääkäriase-
milta.

Varsinkin yksinäiset, leikatut kaupunkilais-
kissat ovat taipuvaisia ylipainoon. Pieni
asunto ei tarjoa paljon mahdollisuuksia
liikuntaan ja ikävystynyt lemmikki saattaa
syödä liikaa ruokaa ihan silkaksi ajanviet-
teeksi. Toisen kissan seura piristää kissaa ja
niiden keskinäiset leikit ja kisailut pitävät ne
yleensä hyvässä fyysisessä kunnossa. Yksi-
näisen kissan omistajalla on suuri vastuu
saadakseen lemmikkinsä pysymään hen-
kisesti ja ruumiillisesti virkeänä. Työpäivän
jälkeen kissa odottaa omistajaansa levän-
neenä ja valmiina leikkiin ja seurusteluun,
eikä sen tarpeita saa laiminlyödä.

Ikääntyvä kissa

Kissan vanheneminen on otettava ruo-
kinnassa huomioon. Paljon merkitystä
on myös kissan aktiivisuudella ja yleiskun-
nolla. Vanhan kissan ruokahalu on usein
heikompi kuin nuoren ja se syö vain pie-
niä määriä. Tällöin pienestä määrästä on
saatava tarpeellinen määrä korkealaatuisia
ravintoaineita. Useiden elinten toiminta
heikkenee ja ruoan on oltava helposti
sulavaa. Väsyneitä elimiä ei saa kuormit-
taa liikaa, esimerkiksi huonolaatuinen val-
kuainen (kasvipäriäinen) tai ylimääräinen
fosfori ravinnossa rasittavat munuaisia.
lakkäille kissoille on saatavilla hyviä valmis-
ruokia esimerkiksi eläinlääkäriasemilta.

Tavallisia ruokintavirheitä

Ruokinnalle annetaan eläinten terveydenhuollossa aina vain enemmän painoarvoa. Kun useita lemmikkien sairauksia voidaan menestyksellisesti hoitaa ja jopa parantaa pelkällä ruokavaliolla, on selvää että sairauksia myös aiheutetaan ruoalla.

1. Huonolaatuinen proteiini kuormittaa kissan munuaisia ja voi johtaa kissan sairastumiseen.
2. Runsaasti viljaa sisältävät ruoat altistavat kissan virtsakiteille.
3. Koiranruoat eivät sisällä kissalle välttämättömiä aminohappoja kuten tauriinia, jonka puute aiheuttaa jopa sokeutta ja sydänlihaksen heikkoutta.

4. Yksipuolisuus on kissan ruokinnassa aina pahasta. Runsas kalan syöminen tuhoaa B₁-vitamiinia eli tiamiinia ja johtaa myös E-vitamiinin puutukseen. Liiallinen makkan syönti johtaa A-vitamiinin yliannostukseen ja luustovaurioihin.
5. Kissan oikea juoma on vesi. Useat kissat saavat maidosta ripulin, koska niiden kyky hajottaa maidon laktoosia on huono. Valitse laktoositon maito, jos haluat välillä sitä tarjota. Sopivampia ovat hapatetut maitotuotteet esim. kermaviili, piimä.
6. Vaihtelu ruokavaliossa on ehdottoman tärkeää. Kissalle ei tule antaa vain sitä yhtä ruokaa, josta se eniten pitää.

MUISTA, ETTÄ KISSA ON PETO, JOKA TARVITSEE ELÄINPERÄISEN RUOKAVALION!

APTUS-TUOTTEET LEMMIKKISI HYVINVOINTIIN

Tutkusta ja laadukkaasta Aptus-tuoteperheestä löydät lemmikkisi hyvinvointiin sopivat tuotteet.

Lue lisää lemmikkisi hyvinvoinnista www.aptuspet.com. Aptus-tuotteet löydät apteekeista, eläinlääkäreiltä ja hyvin varustetuista lemmikkieläinliikkeistä.

**APTUS
YLEISKUNTO:**
Cejhosum D, Multicat,
Puppybooster!
Glyco-Flex MSM Mini

**APTUS
RUOANSULATUS:**
Atzaspectin, Nutrisal,
Tehobak, Pet

**APTUS IHO, SILMÄT
JA TURKKI:**
Biorion, Derma,
Eforion Forte, Eforion öljy,
Hellipesu, SentrX

**APTUS
SUIHYGIENIA:**
Bucacat: geeli

Kissan terveydenhoito

LOISET

Sisäloiset

Kissojen tavallisimmat madot ovat suolinkaisia ja heisimatoja. Kissalla, jolla on runsaasti matoja, turkin laatu muuttuu huonoksi ja kissan maha voi pullottaa. Madot voivat aiheuttaa kissalle ruoansulatuskanavaoireita, kuten ripulia ja/tai oksentelua. Ne voivat myös aiheuttaa ärsytystä peräaukon ympärille ja lisääntyneitä takapään puhdistusaktiivisuutta. Yskäkin voi olla oire matotartunnasta. Matotartunta heikentää myös kissan yleiskuntoa. Madot eivät aina aiheuta näkyviä oireita kissoille.

SUOLINKAINEN on 5–10 cm pitkä, lämpileikkaukseltaan pyöreä mato ja se tarttuu pääasiassa ulosteiden välityksellä.

Täysikasvuiset loiset elävät kissojen suolistossa ja munivat tuhansia munia, jotka siirtyvät ulosteiden mukana maastoon. Munat ovat erittäin kestäviä ja säilyvät ympäristössä kuukausia, jopa pari vuotta. Kissa saa tartunnan esim. syödessään ruohoa, jossa on suolinkaismunia. Kissa voi myös saada suolinkaistartunnan syömällä suolinkaisen väli-isännän (jyrsijät, linnut, kovakuoriaiset, maamadot). Vastasyntyneet pennut saavat suolinkaistartunnan emoltaan maidon välityksellä. Teoriassa sisäkissa voi saada suolinkaistartunnan kenkien välityksellä.

HEISIMADOT ovat pitkiä, litteitä, jaok-

keista muodostuneita matoja. Heisimatoja on useita lajeja, joista *Taenia taenia-*

eformis on kissoilla yleisimmin tavattu laji. Kissan takapuolen karvoista saattaa löytyä jaoke, joka näyttää litistyneeltä riisiryyniltä. Heisimato tarttuu väli-isännän (hiiret, rotat, myyrät, oravat) välityksellä, eli kissa saa heisimatotartunnan syömällä pienen jyrsijän. *Dipylidium caninum* on toinen kissoilla esiintyvä heisimatolaji. Tämä tarttuu kissaan kissan väveen välityksellä. Leveä heisimato, eli lapamato (*Diphyllbothrium latum*) voidaan tavata ainoastaan raakaa järvikalaa (hauki, ahven, made) syömillä kissoilla.

Ulkona liikkuva kissa on madotettava 4–6 kertaa vuodessa ja sisäkissatkin vähintään kerran vuodessa.

Kissanpennut madotetaan 2–3 viikon ikäisinä ja siitä kahden viikon välein 11 viikon ikään asti. Emo madotetaan ennen astutusta, noin 42 tiineyspäivänä ja samaan aikaan pentujen kanssa. Matojen häätöön ei yksi kertakäsittely riitä.

Matolääkkeen voi ostaa apteekista ilman reseptiä. Matolääkkeitä saa eri muodoissa. Tabletit (esim. Drontal®) ja pastat annetaan suun kautta. Mikäli suun kautta annettu lääkitys ei onnistu, loishäädön voi myös hoitaa paikallisvalebaliokseilla (lääke, joka imeytyy ihon kautta). Paikallisvalebaliokset ovat reseptilääkkeitä. Kysy lisää eläinlääkäritäsi!

Ulkoloiset

Ulkona vapaana liikkuva kissa voi saada turkkiinsa loisia, jotka tarttuvat helposti kissasta toiseen. Oireena tartunnasta on kova kutina; kissa rapsuttaa itseään, nuolee ja puree turkkiaan.

Väiveet näyttävät tummilta liikkuvilta hilsemuruisilta iholla ja turkissa. Niiden munat ovat vaalean läpikuultavia ja tiukasti kiinni karvojen keskivaiheilla. Kissan väive ei tartu koiraan.

Kirppu on hiukan suurempi, liikkuu todella vilkkaasti ja käy kissassa imemässä verta. Kissoja vaivaavat kirput (kissan- tai koirankirput) ovat toistaiseksi olleet Suomessa harvinaisia. Oravan, linnun ja siilin kirput voivat väliaikaisesti tarttua kissaan. Kirput tarttuvat myös koiraan. Jos epäilet, että kissasi on saanut väive- tai kirpputartunnan, ota yhteyttä eläinlääkäriin.

Korvapunkit ovat yleisiä ulkoilevilla kissoilla. Oireina on kova kutina korvissa, kissa raapii korviaan ja ravistelee päätään. Korvissa näkyy tummaa, kahvinporomaisista eritettä. Itse korvapunkit ovat mikroskooppisen pienet, eikä niitä erota paljaalla silmällä. Korvapunkit tarttuvat myös koiraan. Ota yhteys eläinlääkäriin, mikäli epäilet että kissallasi on korvapunkkeja.

Oireiden taustalla voi myös olla korvatu-lehdus (hiiva ja/tai bakteeritu-lehdus).

Ulkoilevilla kissoilla voidaan tavata puutiasia eli punkkeja. Nämä imevät verta kissan iholta. Punkki kannattaa poistaa kissan ihosta punkinpoistajalla, jonka voi hankkia esim. apteekista. Kissoille tarkoitettuja puutiasilääkkeitä voi ostaa apteekista ilman reseptiä (esim. Seresto(R) panta).

ROKOTUKSET

Rokotuksilla pyritään varmistamaan, että kissalle muodostuu suoja tiettyjä tauteja vastaan. Mikään rokote ei anna 100 %:sta suojaa, mutta rokotettu kissa selviää taudista yleensä oireettomana tai lievemmin oirein kuin rokottamaton. Kissan on syytä rokottaa säännöllisesti rokotussuosituksen mukaisesti. Kissan pennut saavat emonsa maidosta vasta-aineita niitä tauteja vastaan, jotka emo on sairastanut tai mitä vastaan se on rokotettu. On erittäin tärkeää, että pennut saavat imeä emoaan heti synnyttyään, jolloin maidon vasta-aineet parhaiten imeytyvät pentujen suolistosta. Jos emä on rokotettu, pentujen rokotukset kannattaa aloittaa niiden ollessa 12 viikon ikäisiä, sillä tätä nuoremmilla pennuilla voi vielä olla emältä saatuja vasta-aineita, jotka voivat häiritä rokotusta. Pennulle annetaan tehoste 16 viikon iässä ja vuoden iässä. Tämän jälkeen kissa rokotetaan 1–2 vuoden välein. Jos emän rokotuksista ei ole tietoa, pentujen rokotukset voidaan aloittaa jo aiemmin, pennun ollessa 7 tai 8 viikon ikäinen. Raivotautirokotus voidaan antaa 16 viikon ikäiselle pennulle. Ensimmäinen uusintarokotus annetaan kissan ollessa vuoden ikäinen, seuraavat kahden vuoden välein.

Kissarutto

Kissarutto aiheuttaa rokottamattomille kissoille vakavan taudin, joka johtaa usein kuolemaan hoidosta huolimatta. Nuoret kissat ovat herkimpiä sairastumaan tähän tautiin. Tauti aiheuttaa oksentelua, ripulia ja kuumeilua. Kissarutto tarttuu herkästi jopa vaatteiden mukana, joten myös sisäkissat voivat sairastua tähän vakavaan tautiin.

Kissaflunssa

Kissat voidaan rokottaa kahta flunssavirusta, herpestä ja kaliklia, vastaan. Nämä aiheuttavat ylempien hengitysteiden infektiota. Kissaflunssavirukset tarttuvat erittäin herkästi. Tartunta leviää yleensä pisaratartuntana tai suoran kissakontaktin välityksellä, joten ongelmia aiheutuu erityisesti paikoissa, joissa on paljon kissoja samassa tilassa, kuten kissakennelissä, kissanäyttelyissä, kissahoitoissa ja löytö-eläintaloissa.

Herpesviruksen aiheuttama hengitystieinfektio voi vakavuudeltaan vaihdella melkein oireettomasta jopa henkeä uhkaavaan tautiin. Tyypillisiä oireita ovat aivastelu, nuha, ja erilaisia silmäoireita (silmiä siristely ja punoitus, kyynelvuoto, sarveiskalvon haavautumat). Taudin vakavuus riippuu eläimen vastustuskyvystä. Riskiryhmään kuuluvat tiineet, pennut ja vastustuskyvyttään vajavaiset kissat. Tartunnan saaneet kissat voivat jäädä pysyviksi kantajiksi, jolloin ne erittävät virusta stressitilanteissa.

Calicivirus aiheuttaa ylempien hengitysteiden infektiota, aivastelua, sierainvuotoa ja silmän sidekalvon tulehdusta ja joskus

jopa ontumista niveltulehduksen seurauksena. Tyypillisiä caliciviruksen aiheuttamia oireita ovat veriset haavaumat suun limakalvoilla ja kielessä. Monet tartunnan saaneet kissat jäävät pysyviksi kantajiksi, jolloin ne erittävät virusta vaihtelevia määriä kuukausien tai jopa vuosien ajan.

Klamydia

Klamydia (*Chlamydia psittaci*) on bakteeri, joka voi aiheuttaa kissoille märkivän silmän sidekalvojen tulehdusta, joka aluksi voi olla toispuolinen. Tauti voi aiheuttaa myös hengitysvaikeuksia, yskää, nuhaa ja keuhkotulehdusta, varsinkin pienillä pennuilla. Sellaisille kissoille, jotka joutuvat tekemisiin muiden kissojen kanssa, kannattaa antaa rokote klamydiaa vastaan.

Raivotauti

Raivotaudin (rabies, vesikauhu) kantajina toimivat villieläimet. Tauti leviää sairaan eläimen pureman välityksellä ja se tarttuu myös ihmiseen. Raivotautivirus aiheuttaa kuolemaan johtavan aivoselkäydintulehduksen. Oireina ovat muuttunut käytös, aggressiivisuus, nielemisvaikeudet sekä eristeiset halvaukset. Rokottamaton, tautiin sairastunut eläin joudutaan lopettamaan. Raivotautirokotus on välttämätön kissoille, jotka matkustavat ulkomaille tai ulkoilevat vapaasti (varsinkin itärajan tuntumassa).

KISSAN LISÄÄNTYMINEN

Kissa tulee sukukypsäksi yleensä 6–12 kuukauden ikäisenä. Tyttökissalla voi olla kiima-aikoja läpi vuoden parin viikon välein. Tällöin se on levoton, nostelee takapäätään, mouruaa ja haluaa lähteä ulos.

Sukukypsä kollikissa merkkää reviiirään (sisäkissat saattavat merkkeilla sisätiloja), mouruavat ja haluavat lähteä ulos.

Kissan leikkaaminen

Tyttökissa steriloidaan eli siltä poistetaan munasarjat ja kohtu osittain tai kokonaan. Leikkauksen jälkeen sille ei enää tule kiima-aikoja, se ei voi saada pentuja eikä sille myöskään vanhemmiten tule ikäviä kohtutulehduksia. Kissan ei tarvitse saada yhtään pentuetta ennen sterilointia. Tyttökissojen kiimanestoon on olemassa hormonipillereitä. Nämä käyvät lähinnä lyhytaikaiseen kiiman estoon, sillä pitkäaikainen hormonivalmisteiden käyttö altistaa ylipainolle, maitorauhaskasvaimille ja sokeritaudille.

Poikakissa kastroidaan eli siltä poistetaan kivekset. Tällöin sen sukuhormonien tuotanto loppuu, virtsan haju vähenee, kissan merkkaileminen vähenee ja kissa viihtyy paremmin kotona. Kastroidun poikakissan omistajan on syytä ottaa huomioon, että kissa on lisääntymiskykyinen vielä pari viikkoa kastration jälkeen.

Kissa saa pentuja

Mikäli vahinko on jo tapahtunut ja kissa odottaa pentuja, on sille varattava rauhalliseen paikkaan suojainen, pehmustettu laatikko pentujen saamista ja hoitamista varten. Odottava kissaemo saa syödä niin paljon kuin haluaa. Sille on myös annettava sisäloishäätö. Odottavalle emolle annetaan ruoaksi hyvälaatuista odottavan kissan ruokaa. Kissan kantoaika on noin kaksi kuukautta. Yleensä kissa hoitaa synnytyksen itse ilman apua. Pennut voivat syntyä pää tai takajalat edellä. Joskus

sikiökalvot ovat ehjinä pussissa syntyvän pennun ympärillä, tällöin emo puree pussin rikki, syö kalvot ja istukan, mikä kuuluu asiaan, nuolee pennun puhtaaksi ja auttaa sen nisälle imemään maitoa. Jos emo ei ymmärrä purra heti kalvopussia rikki, on sitä autettava, ettei pentu tukehdu pussiin. Laske, että istukoita tulee ulos yhtä monta kuin pentuja, ettei mitään jää kohtuun aiheuttamaan tulehduksia. Pentu syntyy muutamalla voimakkaalla työntöpoltolla. Jos työnnöt ovat selvät, mutta pentua ei kuulu ja emo väsy, on jotain vialla. Seuraa koko ajan synnytystä. Auta, jos tarvitaan. Jos ongelmia tulee, ota ajoissa yhteys eläinlääkäriin. Ota jo ennakkoon selville, mistä saat eläinlääkärin kiinni mi-hinkin aikaan vuorokaudesta.

Kissaemo imettää pentujaan yleensä 7–8 viikon ajan. Pentujen paino nelinkertaituu ensimmäisen elinkuukauden aikana. Imetyksen ajan emo tarvitsee hyvälaatuista ruokaa niin paljon kuin se vain haluaa. Jos emo ei syö kantavan/imettävän kissan ruokaa, kalkki- ja vitamiinilisä on välttä-

mätön koko kanto- ja imetysajan. Hyviä tuotteita ovat Aptus-sarjan Calphosum D kalkanpuutteeseen ja Multicat vitamiinipuutteeseen. Pennuille annetaan lisäruokaa 4 viikon iästä alkaen, esim. jokin hyvälaatuinen kissanpentujen purkkiruoka on sopivaa. Pennun tulisi olla emonsa ja sisarustensa kanssa ainakin 12 viikon ikäiseksi, jotta se oppisi kissamaisille tavoille. Kun kissanpentu muuttaa uuteen kotiin, ei sen ruokinnassa saa tapahtua yhtäkkiä suuria muutoksia. Pentu opetetaan talon ruoille ja tavoille vähitellen. Kasvava pentu tarvitsee korkealaatuista ravintoa.

Mikäli emo sairastuu ja maitoa ei ole pennuille riittävästi tai pennut ovat orpoja, on pennuille annettava kissan emonmaidonvastiketta, jota saa apteekeista. Orpopennuille kannattaa yrittää löytää keinoemo eli kissa, jolla on itsellään vähän pentuja tai jonka pennut ovat kuolleet. Kissaemot hyväksyvät vieraita pentuja todella hyvin. Eläinsuojeluyhdistyksillä voi olla sopivia keinoemoja. Jos keinoemoa ei löydy, kysy neuvoa asiantuntijoilta. Orpopentuja imetetään tiheästi. Kun pentu on syönyt, hierotaan pennun takapuolta kevyesti emon nuolemista jäljitellen, jotta ulostamis- ja virtsaamisrefleksi laukeaisi. Orpo-

pentu tarvitsee myös paljon silittelyä ja sylissä pitämistä korvaamaan emon jättämää tyhjää paikkaa. Pennun imemistarve on suuri. Kissaemo on pennuilleen tärkeä myös lämmönlähteenä. Varo, etteivät orpopennut kylmety.

PERUSHOITO JA YLEISIMMÄT SAIRAUDET

Turkin hoito

Pitkäkarvaiset kissat on harjattava ja kam-mattava huolellisesti päivittäin, jottei niiden turkki takkuunnu. Harjaaminen tai kampaaminen lyhytpiikkisellä teräskammalla tekee hyvää myös lyhytkarvaisen kissan turkille ja poistaa irtokarvoja, jolloin kissan nuollessa itseään sen vatsaan joutuu vähemmän karvoja.

Kissa on siisti eläin ja pitää itsensä puhtaina, eikä sen peseminen ole yleensä tarpeen. Ulkoillessaan kissa likaantuu joskus niin, että pesu on välttämätön. Näytelyissä käyviä kissoja pestään usein. Käytä pesussa nimenomaan kissalle tarkoitettua sampoota. Sopivia tuotteita löytyy esim. Aptus®-sarjasta. Varo silmiä, korvia sekä suuta ja huuhtelee turkki huolellisesti. Kuvaa kissa hyvin ja varo kylmettämästä sitä.

KISSAN IHON, SILMIEN JA TURKIN HYVINVOINTIIN

Biorion, Eforion Forte, Eforion öljy,
Derma Gel, Derma Shampoo, Derma Spot on,
Helläpesu, SentrX eye gel

Talvella asuntojen lämmitys ja kuiva huoneilma verottavat kissan turkkia ja saavat sen hilseilemään. Apuna on hyvä lisätä kissan ruokaan esim. helokkiöljyvalmistetta (esim. Aptus-sarjan Eforion® öljy) ja biotiinia (esim. Aptus-sarjan Biorion® tabletti) 1–2 kuukauden ajan. Huonokuntoinen turkki voi olla myös oire madoista tai muista sairauksista.

Kynnet

Kissan kynsiä ei yleensä tarvitse leikata. Sisäkissa tarvitsee kynsien raapimispuun. Jos kissan kynnet kasvavat niin pitkiksi ja käyriksi, että ne tarttuvat kiinni mattoihin ja ovat hankalat, niistä voi leikata pois aivan terävimmän kärjen. Varo kynnen sisällä olevaa vaaleanpunaista aluetta, jossa ovat verisuonet ja hermot.

Hampaiden hoito

Kissoilla on usein ongelmia hampaidensa kanssa. Kissan voi totuttaa jo pennusta hampaiden harjaukseen. Aikuista kissaa on usein paljon vaikeampaa opettaa hampaiden harjaukseen ja kaikkeen muuhunkin käsittelyyn. On olemassa kissoille kehiteltyjä hammasharjoja ja -tahnoja, joissa on lihan tai maksan maku. Jos kissalle kertyy hammaskiveä, ikenet ärtyvät ja hampaat voivat vaurioitua hammaskiven alla. Aptus Bucacat® suuhygieniageeli vähentää plakin muodostusta ja ehkäisee pahanhajuista hengitystä. Geeliä annetaan päivittäin joko suoraan suuhun tai ruuan joukkoon.

Haavat

Ulkona vapaana liikkuva kissa joutuu toisinaan tappeluihin. Pienetkin puremahaavat tulehtuvat helposti ja vaativat käynnin

eläinlääkärin luona. Tappeleva kissa voi tappeluiden seurauksena saada vakavia virustartuntoja (kuten kissan leukemiovirus, eli FeLV, ja kissan immunokatovirus, eli FIV). Molemmat virukset tarttuvat kissasta toiseen syljen välityksellä, esimerkiksi kun tappelevat kissat purevat toisiaan. Kissan FIV-virus muistuttaa ihmisen HIV-virusta, mutta FIV ei tartu ihmiseen.

Ampiaisen pisto on vaarallinen, jos ampiaisen pistää suuhun ja pistosta johtuva turvotus uhkaa tukkia hengitystiet. Kyykäärmeen purema voi olla hengenvaarallinen kissalle. Jos kyy on purrut kissaasi tai ampiaisen pistänyt, kannattaa ottaa yhteyttä eläinlääkärin mahdollisimman pian!

Tabletin anto

Tabletin antoa voi harjoitella esim. vitamiini- tai herkkutableteilla niin, että se sujuu ongelmitta, kun kissaa joskus on lääkittävä. Ota kissa syliisi, pyyhkeeseen kääritynä, mikäli se yrittää raapia. Pidä kissaa paikallaan toisella kädellä kainalossasi. Ota saman käden etusormella ja peukalolla kiinni kissan huulista kulmahampaiden kohdalta niin, että kissan pää jää kämmentesi sisään. Avaa toisella kädelläsi kissan suu ja työnnä tabletti kissan kielen takaosaan, kurkkuun. Sulje kissan suu ja pidä sitä suljettuna, kunnes tabletti on nieltä. Puhu kissallesi koko ajan rauhoittavasti. Apuna voi myös käyttää ohutta putkea, jolla tabletin voi kipata suoraan kurkkuun. Tällaisia tabletinantoputkia voi ostaa esim. apteekeista.

**ÄLÄ ANNA KISSALLE IHMISTEN
TAI KOIRIEN LÄÄKKEITÄ.
Ne voivat olla myrkyllisiä kissoille.**

Suolistovaivat

Löysävatsaisuutta kissalle voi aiheutua mm. madoista, uudesta ruoasta, stressistä sen muuttaessa uuteen ympäristöön tai kylmettymisestä. Äkilliseen löysään vatsaan auttaa Aptus-sarjan Attapectin® tabletti. Kotihoitona kissalle vaihdetaan ainoaksi ruoaksi korkealaatuinen kuivamuona, johon voidaan lisätä maitohappobakteeria, esim. Aptus-sarjan Tehobakt jauhetta. Tarjolla pidetään jatkuvasti raikasta juomavettä, johon voi lisätä energiaa ja suoloja sisältävää valmistetta, esim. Aptus-sarjan Nutrisal® juomajauhetta. Näiden lisäksi voidaan kissalle antaa suolistosta haitallisia aineita sitovaa valmistetta, esim. Aptus-sarjan Attapectiniä. Ota yhteys eläinlääkäriin, elleivät oireet parissa päivässä helpota tai mikäli kissan yleisvointi on huono.

Ummetus vaivaa usein varsinkin vanhoja, lihavia kissoja. Hoitona olisi reipas liikunta ja kuitupitoinen ravinto, mikäli se vain onnistuisi. Kauranlesettä voi yrittää lisätä kissan ruokaan 1 tl/vrk. Runsaskuituisia valmisruokiakin on nykyään tarjolla jo useita vaihtoehtoja kissoille. Parafiiniöljyä voi antaa tilapäisesti, mutta jatkuvasti käytettynä se haittaa ruoan imeytymistä suolistosta. Kissanmallas voi myös auttaa ummetuksesta kärsivää kissaa.

Virtsakivet

Virtsakivet ja -kiteet ovat toisinaan vakavana ongelmana kolkkiissoilla. Munuaisissa tai alemmissa virtsateissä syntyvät kivet voivat kokonaan tukkia uroskissan kapean ja pitkän virtsaputken ja silloin on pikainen eläinlääkärin apu tarpeen. Myös naarakissat voivat kärsiä virtsakiteistä, mutta tukoksen riski on näillä huomattavasti pie-

nempi. Virtsakivet ovat kissojen elintaso-sairaus. Vaikka kaikkia syitä kivien syntyyn ei tiedetäkään, ovat merkittäviä syitä mm. vähäinen liikunta, lihavuus ja ruokintavirheet (mm. halpojen viljapohjaisten kuivamuonien korkea magnesiumpitoisuus on yksi tekijä). Nykyään on havaittu myös muiden kuin magnesiumpitoisten virtsakiteiden osuuden nousu. Oireet: kissa käy yhtenäen laatikolla saaden ulos vain tipan tai kaksi virtsaa. Kissa saattaa myös virtsata pieniä, verisiä tippoja epätavallisiin paikkoihin kuten sänkyyn. Ota kiireesti yhteyttä eläinlääkäriin.

Munuaisten vajaatoiminta

Munuaisten vajaatoiminta on kissojen yleisimpiä kuolinsyitä. Munuaisten vajaatoimintaa esiintyy yleensä iäkkäimmillä kissoilla. Tauti kehittyy hitaasti kuukausien tai vuosien aikana. Oireiden ilmetessä jo noin kaksi kolmasosaa munuaisten toiminnallisista yksiköistä, eli nefroneista, on tuhoutunut. Koska munuaiset eivät enää tässä vaiheessa pysty väkevöittämään virtsaa niin tehokkaasti kuin aiemmin, kissa juo ja virtsaa normaalia enemmän. Muita oireita runsaan juomisen ja virtsaamisen lisäksi ovat laihuminen, heikentynyt yleiskunto, oksentelu, vähentynyt ruokahalu ja pahanhajuinen hengitys. Kissa saattaa myös kärsiä korkeasta verenpaineesta ja elektrolyyttitasapainon häiriöistä. Munuaisten vajaatoiminta ilmenee verikokeessa, josta tutkitaan munuaisarvot (urea ja kreatiniini). Tautia ei pystytä parantamaan, vaan hoito perustuu taudin etenemisen hidastamiseen ja tukihoidon. Kissoille, jotka kärsivät munuaisten vajaatoiminnasta, on kehitetty erikoisruokia, joita saa ostaa eläinlääkäriasemilta.

Kilpirauhasen liikatoiminta

Kilpirauhasen liikatoiminta on useimmiten vanhojen, yli kymmenvuotiaiden kissojen sairaus, vaikka sitä on todettu nuorillakin kissoilla. Kilpirauhasen liikatoiminnasta kärsivä kissa on yleensä vilkas, jopa yliaktiivinen, ja se laihtuu hyvästä ruokahalusta huolimatta. Kissa voi juoda ja virtsata normaalia runsaammin ja oksentelua/ripulia voi esiintyä. Koska potilas yleensä on hyvin aktiivinen, omistaja ei aina ymmärrä kissan olevan sairas. Pieni osa (alle 10 %) kärsii päinvastaisista oireista, kuten vaisuudesta, huonosta ruokahalusta ja lihomisesta. Kilpirauhasen liikatoiminnan diagnoosi tehdään verikokeen perusteella, jossa tutkitaan kilpirauhashormonin tasoa veressä. Kilpirauhasen liikatoiminta altistaa sydänvialle. Ota yhteyttä eläinlääkäriin, mikäli epäilet että kissasi kärsii kilpirauhasen liikatoiminnasta.

Sokeritauti

Sokeritauti on kilpirauhasen liikatoiminnan ohella kissojen yleisin aineenvaihduntasairaus. Sokeritaudissa haiman kyky tuottaa insuliinia on heikentynyt. Insuliinia tarvitaan, jotta verensokeri, eli glukoosi, siirtyisi verenkierrosta soluihin. Sokeritaudissa veren glukoosipitoisuus on liian korkea, kun taas solut kärsivät energivajeesta. Veren ylimääräinen glukoosi erittyy munuaisten kautta virtsaan vieden vettä mukanaan. Sokeritaudin tärkeimmät oireet ovat lisääntynyt juominen ja virtsaaminen. Usein kissan ruokahalu myös lisääntyy. Lihavuus itsessään altistaa sokeritaudille, mistä seuraa että kissa on taudin puhkeamishetkellä usein ylipainoinen. Taudin

edetessä kissa kuitenkin laihtuu. Diagnoosi tehdään veri- ja virtsanäytteen avulla. Verinäytteestä tutkitaan verensokeripitoisuus. Virtsanäytteen avulla etsitään virtsasta sokeria. Normaalitilanteessa virtsassa ei tulisi olla sokeria. Tärkeintä sokeritaudin ennaltaehkäisyssä on painonhallinta. Ota yhteyttä eläinlääkäriin, mikäli huomaat että kissasi kuluttaa normaalia enemmän vettä.

Toksoplasma

Toksoplasma on mikroskooppisen pienen loimen, joka voi tarttua myös ihmiseen. Kissa saa yleensä tartunnan syömällä hiiriä tai raakaa lihaa. Toksoplasmatartunnan saanut kissa voi olla oireeton tai sillä saatetaan olla hyvin vaihtelevia oireita, joiden perusteella sen ei voida päätellä sairastavan toksoplasmaa. Kissa erittää toksoplasmaa ulosteissaan sairastumisensa jälkeen muutamia päiviä tai viikkoja. Toksoplasmat siirtyvät kissan suolistosta ulosteiden mukana ympäristöön. Toksoplasma ei tartu tuoreista ulosteista, sillä se muuttuu tarttumiskykyiseksi vasta parissa päivässä.

Ihminen voi saada tartunnan suun kautta raa'asta tai huonosti kypsennetystä lihasta, huonosti pestyistä kasviksista, saastuneen veden mukana tai vanhoista kissan ulosteista. Toksoplasma voi aiheuttaa ihmiselle mm. kuumeilua ja imusolmukkeiden turpoamista. Terveelle ihmiselle tartunta on yleensä vaaraton, mutta lapset ja alentuneesta vastustuskyvystä kärsivät voivat sairastua. Jos raskaana oleva nainen saa tartunnan ensimmäistä kertaa raskauden aikana, seurauksena voi olla keskenmeno tai sikiön kehityshäiriöt. Raskaana olevan ei tarvitse luopua kissastaan, sillä tartun-

nalta välttyä noudattamalla hygieniia ruoanvalmistuksessa ja kissan ulosteiden puhdistamisessa.

Sieni

Kissan ihosienet voivat tarttua myös ihmiseen. Sieni tarttuu joko suoran kontaktin

tai saastuneen ympäristön välityksellä. Sienitartunta voi aiheuttaa kissalle karvanlähtöä ja pyöreitä, reunoiltaan punottavia läiskiä. Tartunta voi olla myös täysin oireeton. Ihmiselle sienet aiheuttavat pyöreitä, punottavia läiskiä, jotka voivat vaatia lääkettä. Tartunta on yleisempi lapsilla.

Kissan käyttäytyminen

Kotikissan käytös muistuttaa monessa suhteessa sen villien sukulaisten käytöstä. Tutkijoiden mukaan nimenomaan leijonalaumassa vallitsevat samat lait ja eleet kuin kotikissalaumassa. Jos perheessäsi on monta kissaa, niillä on tarkka arvojärjestys ja ihmisellä ei tässä asettelussa ole paljon sanomista.

Kissan kehräyksen syntymekanismia ei vielä ole kokonaan selvitetty. Kissa kehrää yleensä ollessaan tyytyväinen, mutta myös kuoleva, tuskissaan oleva kissa saattaa kehrätä. Luultavimmin tällöin kissa rauhoittaa itseään ja lähipiiriään kehräämällä.

Reviirin merkitseminen

Kissa merkitsee paikkoja ja ihmisiä hankaamalla poskeaan niitä vasten. Kissan suupielissä sijaitsevat hajurauhaset, joista erittyvä aine, feromoni, on kissan keino merkitä sen reviiri. Kun kissa puskee ihmistä sen tarkoituksena on merkitä ihmisen kissan "omaisuudeksi". Feromoni vaikuttaa kissan mielialaan rauhoittavasti. Keinotekoisesti tehty feromonia käyte-

tään arkojen tai esim. pissailevien kissojen käsittelyssä. Myös kynsien teroittamiseen liittyy reviirin merkitsemistä. Tämän takia raapimappu onkin hyvä olla olemassa – kissa teroittaa aina kyntensä johonkin.

Sukukypsiksi tultuaan kissat alkavat merkitä reviiriään virtsalla. Yleensä tämä on kollikkissojen tapa, mutta myös jotkut tyttökissat voivat kiima-aikoina pissalla ei-toivottuihin paikkoihin. Virtsa haisee väkevälle ja tästä omistajalle mitä kiusallisimmasta tavasta pääsee helpoiten eroon leikkauttamalla eläimen. Kissan leikkauttaminen ei vaikuta sen luonteeseen, mutta sekä omistajan että kissan elämästä tulee miellyttävämpi, kun kiimat, pissailut ja mouruamiset jäivät pois.

Kissan opettaminen

Kissaa ei voi eikä saakaan kouluttaa kuten koiraa. Kissa on harvinaisen itsepäinen ja itsenäinen eläin, joka tekee yleensä mitä sitä itseään huvittaa. Makupaloilla, kehumisella ja sitkeällä toistolla kissan voi opettaa tiettyihin asioihin, mutta se vaatii aina,

että kissalla on hauskaa ja että se tekee toivotun asian omasta halustaan. Pakotamalla opettaminen ei onnistu. Jos kissa tekee omistajan mielestä jotain kiellettyä, on ainoa tehokas rankaisukeino tiukkaan sävyyn sanottu ”ei”.

Virikkeet

Kissa rakastaa kiipeilyä ja majailee mielellään korkeilla paikoilla. Omistajan tehtävänä on tehdä tämä mahdolliseksi. Kiipeilytelineet, nukkumapaikka kirjahyllyn päällä, erilaiset tasot ja hyllyt kuuluvat kissanystävän kotiin. Ikkunan edessä on myös kissan mielestä mukava köllötellä ja katsella ulkona liikkuvia eläimiä. Kissalla tulee olla turvallisia leluja, joilla se voi halutessaan leikkiä.

Käyttäytymisongelmia

Joskus kissa leikkauksesta huolimatta heittäytyy epäsiistiksi; pissaailee tai kakkaailee lattioille, kenkiin, avonaisiin kasseihin tai sänkyyn. Tällöin on syytä varata aika eläinlääkäriltä, joka sulkee pois mahdolliset sairaudet.

Kannattaa myös tarkistaa onko hiekkalaatikko siisti (putsattava päivittäin ja pesu kerran viikossa). Onko laatikoita tarpeeksi ja kissan siellä käynti esteetöntä. Hiekkalaatikoita olisi hyvä olla yksi/kissa + yksi ylimääräinen. Esim. kolme kissaa = 4 laatikkoa. Kissan muihinkin käytösongelmiin, esimerkiksi yllättävään aggressiivisuuteen on aina jokin syy. Kun eläinlääkäri on tutkinut kissan ja kyseessä ei ole sairaus, on aina mietittävä miten kissan elämä on muuttunut, onko sillä huonoja kokemuksia jostakin jne. Varsinaisia kissapsykolo-

geja ei Suomessa ole, mutta kissoihin pe-rehtyneet eläinlääkärit ja eläintenhoitajat osaavat miettiä käytösongelmien syitä ja heiltä kannattaa pyytää apua.

Sisäkissa vai ulkokissa?

Ulkona liikkuminen on useimmista kissoista mukavaa, jos kuitenkin on koti, johon halutessaan pääsee aina nukkumaan ja syömään. Kissa, joka kulkee ulkona ilman omistajaa altistuu monenlaisille vaaroille. Liikenteen uhriksi jää vuosittain tuhansia kissoja. Lisäksi kissa voi joutua toisten kissojen, koirien tai villieläinten kanssa tappeluihin. Pulmana ovat myös tarttuvataudit ja loiset. Naapurisopukin voi joutua koetukselle, jos oma lemmikki valitsee vessakseen naapurin kukkapenkin tai lastenrattaat. Nykyään kaupunkien järjestyssäännöt puuttuvat myös kissojen vapaaseen ulkoiluun, joten vastuuntuntoinen kissanomistaja ulkoiluttaakin kissaansa vain valvotusti. Pihalle tai parvekkeelle on helppo rakentaa kissatarha, jossa kissa saa turvallisesti ulkoilla ja seurata ympäristöään. Jos parvekettä tai aidattua pihaa ei ole ja kissa selvästi kaipaa ulos, sen kans-

sa voi ulkoilla valjaissa. Valjaiden tulisi olla kestäväää materiaalia ja niiden tulisi mennä sekä kaulan että vatsan ympäri. Valjaisiin voi totutella pikkujalja sisätiloissa.

Kissa lomamatkalla

Jos kissa lähtee omistajan mukaan lomalle, sille on hankittava tukeva kuljetuslaatikko matkustamista varten. Matkustettaessa maasta toiseen täytyy lisäksi selvittää matkakohteina olevien maiden karanteeni-, rokotus- ja terveystodistusmääräykset. Jotkut kissat voivat pahoin matkustaessaan. Jos tällaisia ongelmia on esiintynyt, kannattaa ottaa hyvissä ajoin ennen matkaa yhteyttä eläinlääkäriin ja neuvotella mahdollisesta lääkityksestä.

Jos kissa ei lähde lomalle mukaan, sille täytyy hankkia kotiin hoitaja tai viedä se jonnekin hoitoon. Kissaa ei voi jättää yksin kotiin kuin korkeintaan yhdeksi vuorokaudeksi. Kissahotellit ovat loma-aikoina usein täynnä, joten paikka kannattaa varata hyvissä ajoin. Hotellit vaativat myös voimassaolevat rokotukset.

Jos kissasi katoaa

Joskus kaikista varotoimista huolimatta saattaa kissasi lähteä omille teilleen. Jos näin ikävästi käy, toimi heti! Koskaan ei kannata vain istua kotona ja odotella palaisiko kissa oma-aloitteisesti kotiin. Ota selvää, kuka hoitaa oman alueesi löytöeläimiä, ja tee katoamisilmoitus. Levitä kuvallisia ilmoituksia lähialueen rappukäytäviin, kaappoihin, kirjastoon, kouluihin, päiväkoteihin ja muihin julkisiin paikkoihin. Eläinsuojelulain mukaan löytöeläimiä on säilytettävä 15 vrk, minkä jälkeen ne voi-

daan luovuttaa uusiin koteihin tai lopettaa. Älä luovu toivosta! Kissa voi löytyä ulkoa vielä useiden kuukausien kuluttua katoamisesta.

Hyvästien jättäminen voi olla myös eläinsuojeluteko

Kaikille meille, jotka ovat saaneet kunnan toimia kissan palvelijana, koittaa joku päivä se ikävä hetki, kun on tehtävä päätös sairaan ja vanhan lemmikin lopettamisesta. Päätös, jota ei saa pitkittää eläimen kustannuksella, omia tunteitaan ja luopumistaan ajatellen.

Lemmiin saa tuhkattuna kauniiseen uurnaan ja tuhkat voi sirotella kissalle tärkeään paikkaan. Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry. ylläpitää lemmikkien hautausmaata Metsälässä.

Rotukissaharrastus

Tietoa rotukissoista saat rotukissayhdistyksiltä.

Näyttelytoiminta

Kissanäyttelyitä järjestetään ympäri vuoden eri puolilla Suomea. Terve, rokotettu kotikissa voi osallistua näyttelyihin kotikissaluokassa. Lisätietoja saa rotukissayhdistyksiltä.

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry on perustettu 1874. Perustajiin kuului mm. satusetä Zacharias Topelius. Alkuaikoina yhdistys osti loppuunajettuja hevosia ja lopetutti ne tuskattomasti. Sotien jälkeen kulkukoirat teettivät paljon työtä. Viimeisten vuosien aikana yleisin eläin on ollut kissa. Yhdistys sijoittaa suojiinsa tulleet kissat uusiin koteihin rokotettuina, madotettuina, leikattuina ja tunnustusmerkittyinä. Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry toimii lähes täysin lahjoitusvaroin.

Antaa kissan- päivien jatkoa

FELIWAY®-tuotteet sopeuttavat kissaa vieraisiin ympäristöihin, rauhoittavat stressaavissa tilanteissa ja ennaltaehkäisevät haitallista käyttäytymistä.

FELIWAY® FRIENDS

FELIWAY® CLASSIC

FELIWAY®-feromonivalmisteita on saatavana suihkeena ja pistorasiaan kytkettävänä haihduttimena. www.orionvet.fi

HESY

HELSINGIN ELÄINSUOJELUYHDISTYS-
HELSINGFORS DJURSKYDDSFÖRENING ry

Yhdyskunnantie 11, 00680 Helsinki

www.hesy.fi

Hyvinvointia rakentamassa. Yhdessä.

Orion Eläinlääkkeet
PL 425 • 20101 Turku • Puh. 010 4261
www.orionvet.fi